

Motion till riksdagen 2024/25:2618

av **Rasmus Ling m.fl. (MP)**

Åtgärder för att bekämpa mäns våld mot kvinnor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer som ett nytt målområde i den nationella folkhälsopolitiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildning i bemötande av utsatta för kommersiell sexuell exploatering, prostitution och människohandel bör införas i polisutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera läns- eller regionövergripande centrum som syftar till att motivera vuxna som begår eller är i riskzon för att begå sexköpsbrott att ändra sitt beteende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta myndigheternas arbete med att bättre upptäcka våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra informationsutbytet mellan myndigheter när det gäller förebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ge lämplig myndighet i uppdrag att sprida kunskap om våld i barns och ungas nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ge Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga vilka insatser kommuner erbjuder barn och unga som utsatts för våld i en nära relation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över inrättandet av fler mansmottagningar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontaktförbud ska kunna gälla större geografiska områden än i dag och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka straffreduktionen för flerfaldig brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte ska vara möjligt att köpa samtycke till sex och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa minimistraffet för grov kvinnofridskränkning till två års fängelse och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa psykisk misshandel som ny brottstyp och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som utsätts för sexköp eller kommersiell sexuell exploatering ska betraktas som brottsoffer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sexualbrottsoffers rätt till målsägandebiträde ska stärkas och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över brottsoffrens tillgång till adekvata traumabehandlingar och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur vården till följd av sexuella övergrepp kan bli kostnadsfri och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en bred utredning med syfte att kriminalisera alla eftervåldets olika uttryck, såsom fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt och materiellt våld samt försummelsevåld, och lämna

konkreta förslag på författningsändringar för dessa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att inget barn med skyddade personuppgifter eller med skyddat boende ska tvingas till umgänge med en förälder mot sin vilja och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för barn att få egna juridiska ombud i mål om vårdnad och umgänge och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Domstolsverket i uppdrag att ta fram och genomföra utbildningsinsatser för verksamma jurister på domstolarna och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda inrättandet av ett särskilt flyttstöd för personer som tvingats fly undan våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta bort avgiften för skyddade boenden i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om kravet på betänketid vid äktenskapsskillnad ska tas bort i vissa situationer och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett permanent samordningscentrum och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att utredningar som gjorts kring myndigheters rutiner och handläggning av bortförandeärenden följs upp och leder till förbättringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn som olovligen förts ut ur landet inte automatiskt ska utskrivas från folkbokföringen och förlora sina svenska medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utfärda utreseförbud i fler fall och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera oskuldskontroller, oskuldsingrepp, utfärdande av oskuldsintyg och omvändelseförsök och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ingen ska utvisas för att den lämnar en relation som bygger på hedersförtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att socialtjänsten aldrig ger information till vårdnadshavare som kan innebära akut risk för att barn utsätts för brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra insatser i regionerna mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra insatserna i kommunerna mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över inrättandet av resurscentrum i varje län för att utöka tillgången till hjälp för utsatta och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra samverkan mellan myndigheter och säkerställa att resoluta ingripanden sker i ett tidigt skede och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka forskningen kring hur man förebygger hedersvåld i de familjer där det finns riskfaktorer och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka hatbrottsarbetet inom polisen och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra det förebyggande arbetet inom skolan och på nätet och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av frivilliga, aggregerade och anonymiserade jämlikhetsdata och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga till kön som grund för straffskärpning i brottsbalkens 29 kap. 2 § 7 och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att ta fram ett informationsmaterial gällande förändringen och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i brottsbalkens paragraf om hets mot folkgrupp inkludera ett skydd av människor med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

Bekämpa mäns våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor är ett av Sveriges mest allvarliga samhällsproblem. Det är framför allt män som utövar våld, både mot andra män och mot kvinnor. Våldet kan ta sig uttryck i olika former – till exempel fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt.

Under Miljöpartiets tid i regering gjordes stora insatser för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Bland de stora framsteg som gjordes finns 40-punktsprogrammet för att stoppa mäns våld mot kvinnor, som just nu implementeras. Det handlar bland annat om förebyggande insatser, stöd och skydd för våldsutsatta, straffskärpningar och ökade satsningar på kompetens och forskning. Det har bland annat blivit lättare att utfärda kontaktförbud och fotboja, straffet för grovt kvinnofridsbrott har skärpts och satsningar har gjorts på polisen och fler särskilda utredare. Straffet för våldtäkt och sexköp har skärpts.

Men mycket arbete återstår. Avgörande är insikten om att mäns våld mot kvinnor är precis lika allvarligt som gängkriminaliteten. För Miljöpartiet har detta alltid varit en självklarhet. Andra partier – och särskilt nuvarande regering – måste signalera det väldigt tydligt, både i ord och i handling.

Våldsförebyggande åtgärder

Vi som samhälle måste göra allt vi kan för att förebygga att våldet över huvud taget uppstår. Det förebyggande arbetet behöver ske både på lång sikt, med att förändra normer och attityder, och på kortare sikt riktat direkt mot våldsutövare. Våldet tar sig uttryck i olika former och måste därför bekämpas med olika insatser och metoder.

Socialtjänstens kunskap om att motverka och förebygga mäns våld mot kvinnor behöver öka. Generellt vill vi se ett mer strukturerat arbete med återkommande uppföljning och rapportering. Därför vill vi införa ”mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer” som ett nytt målområde i den nationella folkhälsopolitiken. På det sättet

tydliggörs vilka målen är, på vilket sätt de ska följas upp och vem som ansvarar för vad. Det förebyggande arbetet med mäns våldsbeteende behöver trappas upp. Det behövs fler mansomtagningar, dit män som vill förändra sitt våldsbeteende kan söka sig.

Polisens möjligheter att utreda brott kopplat till bl.a. människor utsatta för kommersiell sexuell exploatering, prostitution och människohandel förutsätter att poliser får gedigen utbildning om frågorna. Utbildning i bemötande av utsatta människor, exempelvis de grupper som nämns ovan, bör därför införas i polisutbildningen. Lika viktigt är att arbeta med gärningspersoner eller personer som är i riskzon att begå brott. Miljöpartiet vill etablera läns- eller regionövergripande centrum som syftar till att motivera vuxna som begår eller är i riskzon för att begå sexköpsbrott att ändra sitt beteende och att sluta utsätta andra för sexuellt våld genom att begå sexköpsbrott.

En viktig dimension i det våldsförebyggande arbetet är behovet av förbättrad samverkan mellan myndigheter. För att förbättra informationsutbytet bör sekretessreglerna ses över i syfte att uppgifter om våld ska upptäckas och spridas till rätt instanser i större utsträckning.

Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Jämställdhetsmyndigheten har arbetat för att åstadkomma en utökad samverkan för att förbättra upptäckt av våld i nära relationer. Jämställdhetsmyndigheten har utifrån detta arbete identifierat ett flertal utvecklingsområden, däribland att fortsätta arbetet med att implementera rutiner och metoder och ta fram utbildningsmaterial och handledningsstöd till chefer. Myndigheten framhåller också att arbetet kring upptäckt av våldsutövare och hur frågor kan ställas till potentiella våldsutövare kvarstår, och att det krävs vetenskaplig kunskap på området. Vidare anser JÄMY att rutiner och metoder som förtydligar arbetsgivarens ansvar för ökad upptäckt av våldsutövare och våldsutövande bland medarbetare behöver utvecklas. Myndigheten anser att insatser för att nå ut till flickor och unga kvinnor inom samtliga våldsområden behöver stärkas liksom kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck, sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel samt våld gentemot utsatta/sårbara grupper. Arbetet på dessa områden måste fortsätta med oförminskad kraft.

Trygghetsberedningen har lämnat flera bra förslag om hur våld i nära relationer kan förebyggas, inklusive att regeringen ska ge lämplig myndighet i uppdrag att sprida kunskap om våld i barns och ungas nära relationer. Syftet är att uppmärksamma fler på våldet samt sprida information till utsatta om vilket stöd som finns att få. Regeringen

föreslås också ge Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga vilka insatser som kommuner erbjuder barn och unga som utsatts för våld i en nära relation, i vilken utsträckning dessa insatser faktiskt används samt hur effektiva de är. Kartläggningen ska också omfatta insatser som erbjuds unga utövare av våld i nära relationer. Socialstyrelsen ska även ges i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag avseende våld i barns och ungas nära relationer för yrkesverksamma i kommuner och regioner. Miljöpartiet anser att regeringen bör ta vidare dessa rekommendationer.

Miljöpartiet vill

- Införa ”mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer” som ett nytt målområde i den nationella folkhälsopolitiken
- Att utbildning i bemötande av utsatta för kommersiell sexuell exploatering, prostitution och människohandel införs i polisutbildningen
- Etablera läns- eller regionövergripande centrum som syftar till att motivera vuxna som begår eller är i riskzon för att begå sexköpsbrott att ändra sitt beteende
- Fortsätta myndigheternas arbete med att bättre upptäcka våld i nära relationer
- Förbättra informationsutbytet mellan myndigheter när det gäller förebyggande arbete
- Genomföra Trygghetsberedningens förslag om att regeringen ska ge lämplig myndighet i uppdrag att sprida kunskap om våld i barns och ungas nära relationer
- Genomföra Trygghetsberedningens förslag om att regeringen ska ge Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga vilka insatser som kommuner erbjuder barn och unga som utsatts för våld i en nära relation och att ta fram ett kunskapsunderlag avseende våld i barns och ungas nära relationer
- Se över inrättandet av fler mansmottagningar.

Skärpta reaktioner mot mäns våld mot kvinnor

När offer för våld i nära relationer riskerar att utsättas för brott, förföljelse eller trakasserier på andra sätt kan en åklagare fatta beslut om ett kontaktförbud. Det finns olika typer av kontaktförbud. Idag kan ett så kallat särskilt utvidgat kontaktförbud beslutas, men först efter att ett tidigare utvidgat kontaktförbud har överträtts. Ett särskilt utvidgat kontaktförbud omfattar ett område kring skyddspersonens bostad, arbete eller

andra ställen där skyddspersonen brukar vara. I lagen anges ingen geografisk begränsning, men det kan handla om ett kvarter eller en stadsdel. Dagens regelverk räcker inte till – skyddet för den våldsutsatta måste väga tyngre än friheten för förövaren. För att stärka våldsutsatta kvinnors trygghet och frihet måste ett kontaktförbud kunna gälla en hel kommun eller större geografiska områden än idag.

Straffreduktionen för flerfaldig brottslighet, i dagligt tal kallad mängdrabatten, finns till för att skapa en rimlig proportion mellan upprepad brottslighet och det straff som dömts ut. Straffreduktionen är i grunden bra för att förhindra orimliga straff; till exempel ska inte ett flertal stölder ge samma straff som en grov våldtäkt. Samtidigt måste samhället markera mot återfall i brott och visa att det inte ska löna sig. Till exempel har det i en rad uppmärksammade fall visat sig att nivån på straffen för de som återfallit i allvarliga sexualbrott inte har stått i proportion med hur allvarligt många uppfattar att brotten är.

Den dåvarande socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen tillsatte därför Flerbrottsutredningen (SOU 2023:1) för att se över systemet. Utredningen föreslår att straffen ska skärpas för dem som vid ett och samma tillfälle döms för flera olika brott. Miljöpartiet instämmer i utredningens bedömning och anser att utredningens förslag bör tas vidare av regeringen.

Miljöpartiets uppfattning är att det inte ska vara möjligt att köpa samtycke till samlag. Därför bör en utredning se över möjligheten att ersättning ska läggas till i 6 kap. 1 § brottsbalken som en situation där en person aldrig kan anses delta frivilligt i ett samlag. Detta skulle innebära att samtycke till sex inte föreligger. Miljöpartiet vill fortsatt skärpa minimistraffet för grov kvinnofridskränkning till två års fängelse, i syfte att straffet ska spegla brottets allvar och hur allvarligt samhället ser på systematiskt våld mot kvinnor.

Straffansvaret för psykiskt våld måste ses över i syfte att stärka det straffrättsliga skyddet. Bland annat har flera av våra nordiska grannländer kriminaliserat psykiskt våld, vilket också är i linje med Istanbulkonventionen. Miljöpartiet står bakom det förslag som lades fram i utredningen Straffansvar för psykiskt våld (Ds 2022:18), om att stärka det straffrättsliga skyddet mot psykiskt våld genom att införa psykisk misshandel som ny brottstyp. Genom detta kriminaliseras både gärningar som är nedvärderande, förolämpande och på andra sätt kränkande och utövandet av otillbörlig kontroll som begränsar den personliga handlingsfriheten.

Miljöpartiet vill

- Att kontaktförbud ska kunna gälla större geografiska områden än idag, såsom hela kommuner
- Sänka straffreduktionen för flerfaldig brottslighet
- Att det inte ska vara möjligt att köpa samtycke till sex
- Skärpa minimistraffet för grov kvinnofridskränkning till två års fängelse
- Införa psykisk misshandel som ny brottstyp.

Förstärkt arbete mot kommersiell sexuell exploatering av barn

Kommersiell sexuell exploatering av barn är när barn utsätts för sexuella handlingar i utbyte mot ersättning i form av pengar eller gåvor. Det kan vara fysiskt eller på internet.

Vuxna har ett ansvar för att skydda alla barn från sexuella övergrepp. Samhället måste ha nolltolerans mot att barn exploateras för sexuella ändamål. Den straffrättsliga lagstiftningen har alldeles för många hål idag. De måste täppas till. Det behövs också förstärkt stöd, vård och traumabehandling för de som utsätts och har utsatts för sexuell exploatering.

Miljöpartiet vill

- Att den straffrättsliga lagstiftningen i högre utsträckning ska inkludera sexuella kränkningar och övergrepp på internet och sugardejtingplattformar
- Att brottsbeteckningarna barnpornografibrott och grovt barnpornografibrott ska ändras i syfte att tydliggöra att det handlar om dokumenterade sexuella övergrepp
- Att den som utsätts för sexköp/kommersiell sexuell exploatering ska betraktas som brottsoffer
- Att sexualbrottsoffrets rätt till målsägandebiträde ska stärkas, inklusive i högre rätt
- Se över brottsoffrens tillgång till adekvata traumabehandlingar
- Se över hur vården till följd av sexuella övergrepp kan bli kostnadsfri.

Stoppa eftervåldet och skydda barn i tvister om vårdnad och umgänge

Mäns våld mot kvinnor slutar inte när den våldsutsatta lämnar. Då startar ofta en ny våldsspiral – eftervåldet. Det kan till exempel handla om fysiskt, psykiskt, ekonomiskt, materiellt eller juridiskt eftervåld. Många blir under relationen hotade med att de inte

skulle klara sig utan förövaren, att de inte ska få ett öre eller att de ska bli av med barnen. Det kan handla om allt från hot och misshandel till att sprida rykten. Gemensamma barn drabbas också av eftervåldet. Miljöpartiet vill tillsätta en utredning för att kartlägga eftervåldets uttryck och lämna konkreta förslag på lösningar.

I flera uppmärksammade fall, inklusive det mycket tragiska s.k. Tintinfallet, har behovet av mer kunskap om barns rättigheter och riskbedömningar i mål om vårdnad och umgänge blivit tydligt. Den omständigheten att en person bor med sitt barn på skyddat boende bör som utgångspunkt innebära att umgänge med den andre föräldern inte ska ske. Att barns röster hörs i rättsprocesser är också oerhört viktigt, och något som uppmärksammats som en stor brist. Miljöpartiet vill därför att barn ska få rätt till ett eget juridiskt ombud i ärenden om bl.a. vårdnad och umgänge. Det behövs också mer kunskap om mäns våld mot kvinnor och barns rättigheter i domstolarna.

Personer som utsätts för eftervåld eller bor på skyddade boenden kan ofta ha en mycket ansträngd ekonomisk situation. Miljöpartiet vill ta bort avgiften för skyddade boenden i Sverige. Vi ser också ett akut behov av att införa ett nytt stöd, en särskild ”flyttpeng” i socialförsäkringssystemet för att inte brottsoffer ska behöva drabbas ekonomiskt när till exempel sekretessen brustit eller återkommande flyttar krävs på grund av skyddade personuppgifter. Förutom de uppenbara inkomstbortfall som följer av att tvingas bryta upp från sitt hem, sitt arbete och sin omgivning så drabbas många våldsutsatta kvinnor av stora kostnader när uppgifter röjs och de tvingas lämna bostaden på mycket kort varsel. Vi menar att staten måste hjälpa familjerna som redan är i en mycket utsatt situation så att de inte också ska gå på knäna ekonomiskt.

Enligt nuvarande regelverk ska äktenskapsskillnad föregås av betänketid om båda makarna begär det eller om någon av dem varaktigt bor tillsammans med eget barn under 16 år som står under den makens vårdnad. Vill bara en av makarna att äktenskapet ska upplösas, har den maken rätt till äktenskapsskillnad endast efter betänketid. Motivet bakom betänketiden är att par inte ska fatta förhastade beslut, med negativa konsekvenser för familjen som följd. Samtidigt är det viktigt att möjliggöra för kvinnor att lämna destruktiva relationer och röja hinder mot detta, såväl i lagstiftning som i praktiken. Betänketiden riskerar att hålla kvar människor i våldsamma eller oönskade relationer. Vi vill därför utreda om betänketiden ska slopas, till exempel i fall där den ena maken har utsatts för fysisk eller psykisk misshandel eller där förhållandet är skadligt av andra skäl.

Miljöpartiet vill

- Tillsätta en bred utredning med syfte att kriminalisera alla eftervåldets olika uttryck, så som fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt och försummelsevåld, och lämna konkreta förslag på författningsändringar för dessa
- Säkerställa att inget barn med skyddade personuppgifter eller med skyddat boende ska tvingas till umgänge med en förälder mot sin vilja
- Se över möjligheten för barn att få egna juridiska ombud i mål om vårdnad och umgänge
- Ge Domstolsverket i uppdrag att ta fram och genomföra utbildningsinsatser för verksamma jurister på domstolarna
- Utredda inrättandet av ett särskilt stöd för personer som tvingats fly undan våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck.
- Se över möjligheten att ta bort avgiften för skyddade boenden i hela landet
- Utredda om kravet på betänketid vid äktenskapsskillnad ska tas bort till exempel om personen som begär skilsmässan är utsatt för psykisk eller fysisk misshandel.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck handlar om kontroll och begränsningar av en persons handlingsutrymme, rätt till sin kropp eller rätt att själv välja partner. Det kan till exempel ta sig uttryck i barn- och tvångsäktenskap, könsstympning av flickor och kvinnor, fysiskt och psykiskt våld eller begränsningar i form av kontroll av socialt umgänge och klädval. Det kan också handla om att den utsatta inte får välja utbildning eller arbeta utanför hemmet eller att hens sociala medier kontrolleras. Det kan dessutom handla om försök att få en person att förändra, permanent dölja eller avstå från att leva i enlighet med sin sexuella läggning eller könsidentitet. Våldet och förtrycket utövas av ett kollektiv och är ofta familjemedlemmar, släktingar eller andra medlemmar av en viss gemenskap.

Miljöpartiet vill ta krafttag mot det hedersrelaterade våldet och förtrycket och se insatser från många olika delar av samhället. För att hjälpa akut utsatta behöver vi förhindra att barn förs ut ur landet för att giftas bort, könsstympas eller utsätts för andra former av våld och tvång, samt göra det lättare för barn som blivit bortgifta utomlands att komma hem. Ett permanent samordningscentrum bör inrättas som hjälper barn och ungdomar som förts utomlands i hedersrelaterade syften att komma hem. Vi

anser vidare att regeringen bör ta vidare förslaget i Ds 2022:9 om att utvidga tillämpningsområdet för utreseförbud till att även omfatta risker för att barnets hälsa och utveckling skadas vid en utlandsvistelse. Detta kan gälla exempelvis ”uppfostringsresor”, som är en vanlig anledning till utlandsvistelser där barn kan riskera att fara illa, inte minst när det gäller pojkar och hbtqi-ungdomar. Vi är även positiva till förslaget från utredningen Förstärkt skydd för den personliga integriteten (SOU 2023:37) om att ett utreseförbud också ska kunna omfatta fall där det finns påtaglig risk för att någon som är under 18 år förs utomlands eller lämnar Sverige i syfte att genomgå ett oskuldsingrepp eller en oskuldskontroll.

Utredningen Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2) föreslår att bestämmelserna om befrielse från svenskt medborgarskap i lagen om svenskt medborgarskap bör utökas med krav på barns samtycke och på att en befrielse inte får stå i strid med barnets bästa. Miljöpartiet anser att regeringen bör ta vidare förslaget. Regeringen bör dessutom säkerställa att de utredningar och genomlysningar som gjorts kring myndigheters rutiner och handläggning av bortförandeärenden följs upp och leder till förbättringar.

En oskuldskontroll kan innebära att en person undersöker någon annans kvinnliga könsorgan i syfte att bedöma om personen är eller framstår som oskuld. Ett oskuldsingrepp innebär att en person gör ingrepp i någon annans kvinnliga könsorgan i syfte att det ska framstå som att personen är oskuld. Vi måste förbjuda oskuldskontroller och oskuldsingrepp för att tydliggöra att det är fråga om övergrepp och förtryck. Vi välkomnar därför att utredningen Förstärkt skydd för den personliga integriteten (SOU 2023:37) har lämnat förslag om detta. Vi vill dessutom kriminalisera oskuldsintyg.

Omvändelseförsök kan omfatta påtryckningar och tvång som syftar till att förmå någon att förändra, permanent dölja eller avstå från att leva i enlighet med sin sexuella läggning eller könsidentitet eller uttrycka kön på det sätt personen själv vill. Omvändelseförsök kan drabba ett flertal olika grupper av hbtqi-personer, varav en del har högre sannolikhet att drabbas, inklusive transpersoner, personer med funktionsnedsättningar och personer med utländsk bakgrund. En utredning från MUCF visar att 18 % av de svarande unga hbtqi-personerna uppger att de utsatts för ”påtryckningar att ändra eller dölja sin sexuella läggning, sin könsidentitet eller sina könsuttryck”. Omvändelseförsök kan också drabba andra grupper, såsom personer med intellektuell, neuropsykiatrisk eller fysisk funktionsnedsättning. Omvändelseförsök kan

leda till såväl fysiska som psykiska skador, och FN:s kommitté mot tortyr anser att det i vissa fall kan likställas med tortyr. Miljöpartiet anser att omvändelseförsök bör kriminaliseras.

Skyddet för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet måste stärkas så att ingen utvisas för att man lämnar en relation som bygger på hedersförtryck. Till exempel behöver vi säkerställa att socialtjänsten inte ger information till vårdnadshavare som kan innebära akut risk för att barn utsätts för brott. Vi måste också förbättra skyddet och stödet på både kort och lång sikt. Ingen som lämnar en hederskontext ska behöva återvända till förövarna för att samhället svek. För att upptäcka och hjälpa fler barn som utsätts för eller skolas in i att utöva hedersförtryck behöver vi se till att alla samhällsinstanser har kompetens att identifiera hedersförtryck och agerar så tidigt som möjligt. Resurscentrum bör inrättas i varje län för att utöka tillgången till hjälp för utsatta.

Skolor har en viktig roll i att förebygga och upptäcka hedersnormer, och därför måste skolpersonal ha god kompetens i dessa frågor. Vi behöver också utveckla hur myndigheter samverkar kring familjer där det förekommer hedersförtryck. Sekretessen behöver minska, samverkan mellan myndigheter förbättras och resoluta ingripanden ske i ett tidigare skede när det behövs. Ökade satsningar på forskning behövs kring hur man förebygger hedersvåld i de familjer där det finns riskfaktorer. För att rensa bort de patriarkala och förtryckande värderingar som är roten till hedersnormer behöver vi stärka information och utbildning om demokratiska principer, jämställdhet och barns rättigheter. Det behövs riktade insatser för att tidigt nå och bygga allianser med föräldrar.

Miljöpartiet vill

- Göra det lättare för barn som blivit bortgifta utomlands att komma hem. Ett permanent samordningscentrum bör inrättas för att arbeta med dessa frågor.
- Se till att utredningar och genomlysningar som gjorts kring myndigheters rutiner och handläggning av bortförandeärenden följs upp leder till förbättringar
- Se lagändringar som gör att barn som olovligen förts ut ur landet inte automatiskt utskrivs från folkbokföringen och förlorar sina svenska medborgarskap
- Utfärda utreseförbud i fler fall, inklusive för barn som drabbas av uppfostringsresor eller riskerar oskuldskontroller och oskuldsingrepp

- Kriminalisera oskuldskontroller, oskuldsingrepp, utfärdande av oskuldsintyg och omvändelseförsök för att tydliggöra att det är fråga om övergrepp och förtryck
- Att ingen ska utvisas för att den lämnar en relation som bygger på hedersförtryck
- Säkerställa att socialtjänsten aldrig ger information till vårdnadshavare som kan innebära akut risk för att barn utsätts för brott
- Förbättra insatser i regionerna, genom att bland annat upprätta regionala handlingsplaner, förbättra föräldraskapsstödet och tillgången till specialiserad traumabehandling och annan specialiserad vård för målgruppen
- Förbättra insatserna i kommunerna, genom att bland annat upprätta kommunala handlingsplaner, fler socialsekreterare i skolor i utsatta områden samt inrätta verksamheter som riktar sig mot män och hbtqi-personer
- Se över inrättandet av resurscentrum i varje län för att utöka tillgången till hjälp för utsatta
- Förbättra samverkan mellan myndigheter och säkerställa att resoluta ingripanden sker i ett tidigare skede
- Öka forskningen kring hur man förebygger hedersvåld i de familjer där det finns riskfaktorer.

Hatbrott

Ett hatbrott innebär att gärningspersonen utför ett angrepp på grund av sin negativa inställning till vissa personers egenskaper. Hatbrott kan vara brotten hets mot folkgrupp och olaga diskriminering, eller andra brott där motivet varit att kränka en person eller folkgrupp på grund av hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller annan liknande omständighet.

Enligt Brottsförebyggande rådet är de vanligaste hatbrotten ofredande och olaga hot. Antalet hatbrottsmarkerade polisanmälningar 2020 i vilka ett eller flera hatbrottsmotiv kunde identifieras uppgick till 3 398 anmälningar. På en övergripande nivå var främlingsfientliga och rasistiska hatbrott (55 procent) vanligast, följt av hatbrott mot religiösa grupper (17 procent), ospecificerade hatbrott (15 procent) och hbtqi-relaterade hatbrott (13 procent). Av de främlingsfientliga och rasistiska hatbrotten var afrofbiska hatbrott vanligast under 2020.

Sedan kriget i Gaza bröt ut 7 oktober 2023, har hela världen sett en alarmerande ökning av hatbrott med antisemitiska förtecken. Även islamofobiska hatbrott har ökat.

Islamofobiska hatbilder sprids och kvinnor i hijab vittnar om trakasserier när de rör sig i offentliga miljöer, samtidigt som som judiska församlingar i hela landet tvingats till kraftiga förstärkningar av skyddsåtgärder till följd av den ökade hotbilden.

Varje hatbrott utgör en kränkning av en människas rättigheter och är ett uttryck för synen att alla människor inte är lika mycket värda. Miljöpartiet vill ta krafttag mot hatbrotten på flera plan, inklusive genom förstärkt arbete inom polisen och på internet. Det förebyggande arbetet i skolan behöver också förbättras. Det är av yttersta vikt att diskrimineringen som är grunden till hatbrotten synliggörs. Statistiken behöver förbättras genom att införa jämlikhetsdata. Vi vill också se över kön och funktionsnedsättning som nya grunder för hatbrott.

Miljöpartiet vill

- Stärka hatbrottsarbetet inom polisen genom att utöka hatbrottsenheterna, bättre intern utbildning och förstärkt samverkan med civilsamhället
- Förbättra det förebyggande arbetet inom skolan och på nätet
- Utredda införandet av frivillig, aggregerade och anonymiserad jämlikhetsdata, så att statistiken och kunskapen förbättras och därmed också möjligheterna att bekämpa hatbrotten
- Lägga till kön som grund för hatbrott
- Utredda funktionsnedsättning som grund för hatbrott.

Rasmus Ling (MP)

Märta Stenevi (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Janine Alm Ericson (MP)